

Методичний інструментарій оцінювання розвитку інноваційного підприємництва

Льчишин Микола Зіновійович¹

Опубліковано	Секція	УДК
02.09.2024	Економіка	330.11

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13822451>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. У статті досліджено та розроблено методичний інструментарій для оцінювання розвитку інноваційного підприємництва, що є важливим елементом сучасної економіки, орієнтованої на сталий розвиток. Оцінювання інноваційної діяльності підприємств є складним багатофакторним процесом, який вимагає використання як кількісних, так і якісних показників. В роботі представлено комплексний підхід до розробки інструментарію, що поєднує аналіз фінансово-економічних, соціальних, екологічних та організаційних аспектів інноваційної діяльності.

Запропонована методика ґрунтується на системному підході, де кожен критерій оцінювання представляється через набір показників, що відображають інноваційний потенціал підприємства. Особлива увага приділена інтегральним показникам, які дозволяють поєднувати кілька аспектів діяльності підприємства в єдиний індикатор для отримання цілісної оцінки. Це забезпечує можливість не тільки аналізувати поточний стан інноваційної діяльності, але й прогнозувати її розвиток та виявляти ключові фактори впливу.

В роботі також розглядаються методи збору та аналізу даних, які включають опитування, аналіз документів, фінансову звітність та методи статистичного аналізу. Комбінація цих методів дозволяє отримати об'єктивну картину інноваційної активності підприємства та забезпечити прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Розроблений інструментарій може бути використаний для оцінювання інноваційного розвитку підприємств різних галузей, що забезпечує його універсальність та гнучкість. Використання цього інструментарію сприятиме підвищенню конкурентоспроможності підприємств та забезпеченню їхнього сталого розвитку в умовах динамічних змін ринкового середовища.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційне підприємництво, інтегральні критерії, оцінювання розвитку підприємства, системний підхід..

Methodological Toolkit for Evaluating the Development of Innovative Entrepreneurship

Abstract. This article explores and develops a methodological toolkit for evaluating the development of innovative entrepreneurship, which is a crucial element of a modern economy

¹ аспірант кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Інститут економіки і менеджменту НУ «Львівська політехніка», <https://orcid.org/0000-0003-0781-5934>

oriented towards sustainable development. Assessing the innovative activity of enterprises is a complex, multifactorial process that requires the use of both quantitative and qualitative indicators. The work presents a comprehensive approach to developing this toolkit, integrating the analysis of financial-economic, social, ecological, and organizational aspects of innovative activity.

The proposed methodology is based on a systemic approach, where each evaluation criterion is represented through a set of indicators reflecting the enterprise's innovative potential. Particular attention is paid to integral indicators, which allow for the combination of several aspects of the enterprise's activity into a single indicator to obtain a holistic assessment. This enables not only the analysis of the current state of innovative activity but also the forecasting of its development and the identification of key influencing factors.

The article also discusses methods for data collection and analysis, which include surveys, document analysis, financial reporting, and statistical analysis methods. The combination of these methods allows for an objective picture of the enterprise's innovative activity and supports informed management decision-making.

The developed toolkit can be used to assess the innovative development of enterprises across various sectors, ensuring its universality and flexibility. Utilizing this toolkit will contribute to enhancing the competitiveness of enterprises and ensuring their sustainable development amid dynamic changes in the market environment.

Keywords: innovative activity, innovative entrepreneurship, integral criteria, enterprise development assessment, systemic approach.

Вступ

Тема оцінювання розвитку інноваційного підприємництва є надзвичайно актуальною в сучасних умовах глобалізації та швидкого технологічного прогресу. Інноваційне підприємництво відіграє ключову роль у забезпеченні економічного зростання, підвищенні конкурентоспроможності національних економік та стимулюванні розвитку нових технологій і продуктів. В умовах постійних змін та зростання невизначеності, пов'язаних із економічними, соціальними та політичними факторами, виникає необхідність у розробці методичного інструментарію, який дозволить адекватно оцінювати рівень розвитку інноваційного підприємництва, визначати його сильні та слабкі сторони, а також виявляти можливі ризики і бар'єри на шляху до зростання. Такий інструментарій не тільки сприятиме більш ефективному управлінню підприємствами, що орієнтовані на інновації, але й забезпечить державні органи та інші зацікавлені сторони необхідною інформацією для формування політики підтримки інноваційної діяльності. Враховуючи швидкі темпи розвитку технологій та зростання конкуренції на світових ринках, питання вдосконалення підходів до оцінювання інноваційного підприємництва набуває особливого значення і вимагає глибокого наукового дослідження.

Метою даного дослідження є розробка та обґрунтування методичного інструментарію для оцінювання розвитку інноваційного підприємництва: створення ефективних підходів і методів, які дозволять всебічно оцінювати рівень інноваційної активності підприємств, їх здатність до впровадження нових технологій і продуктів, а також виявляти чинники, що впливають на успішність інноваційної діяльності. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- аналіз існуючих методик і інструментів оцінювання інноваційного підприємництва;
- визначення ключових критеріїв і показників для оцінювання інноваційного розвитку;

- створення і обґрунтування нових методів, які забезпечать точнішу і комплекснішу оцінку інноваційної діяльності;
- рекомендації щодо впровадження та застосування розробленого інструментарію.

Результати

Формування та розвиток сучасної інноваційної підприємницької діяльності є одним із ключових напрямів економічного зростання та підйому країни. Завдяки інноваціям суттєво підвищується конкурентоспроможність, що сприяє притоку нових інвестицій у країну. Інноваційне підприємництво виступає засобом досягнення комерційних цілей та основним фактором для безперервного економічного зростання і розвитку. В Україні розвиток інноваційного підприємництва залежить від нормативно-правового забезпечення, сприятливого інвестиційного середовища та загального економічного стану країни [1, с. 110].

Рис.1. Сутність інноваційного підприємництва

Джерело: [1, с. 111].

Визначення інноваційного підприємства також встановлено в Законі України «Про інноваційну діяльність» [2]. Згідно з цим законом, інноваційним визнається підприємство (або об'єднання підприємств), яке займається розробкою, виробництвом та реалізацією інноваційних продуктів або послуг, обсяг яких в грошовому вираженні перевищує 70% загального обсягу його продукції або послуг. До інноваційних підприємств також відносяться інноваційні центри, технопарки, технополіси, інноваційні бізнес-інкубатори та інші подібні структури [3, с. 206].

Інноваційне підприємництво є важливим елементом економічної системи, яке зосереджується на створенні нових продуктів, технологій та послуг, що базуються на науково-технічних досягненнях та інноваціях. Сутність інноваційного підприємництва (див. рис.1) полягає у його здатності сприяти комерційній реалізації нововведень, що в свою чергу призводить до економічного зростання та розвитку [1, с. 112].

Основними характеристиками цього виду діяльності є творчий підхід до управління, новаторське мислення підприємців, а також готовність до ризику в процесі впровадження нових проектів. Також важливо відзначити, що інноваційне підприємництво відіграє вирішальну роль у забезпеченні конкурентних переваг для суб'єктів господарювання, зміцнюючи їхні позиції на ринку та сприяючи економічному розвитку [1, с. 109].

В умовах сучасного ринкового середовища, інноваційне підприємництво стає одним із ключових чинників, що визначають ефективність національної економіки. Для його розвитку необхідні відповідні умови, включаючи підтримку з боку держави, створення належної законодавчої бази та формування розвиненої інноваційної інфраструктури [1, с. 113].

Розвиток інноваційного підприємництва є складним і багатогранним процесом, який залежить від ряду ключових факторів [4, с. 120]. Існує низка факторів, частина з яких сприяє інноваційному розвитку підприємства, тоді як інша частина його стримує. Для ефективного управління інноваційною діяльністю необхідно постійно аналізувати ці фактори та знаходити способи впливу на них. Науковці виділяють чотири основні групи факторів, що впливають на інноваційний розвиток підприємства [5, с. 20]:

1. економічні та технологічні;
2. організаційно-управлінські;
3. політичні та правові (юридичні, політико-правові);
4. соціально-психологічні (соціально-психологічні та культурні).

Одним із основних чинників розвитку інноваційних підприємств є наявність науково-технічного потенціалу, що включає в себе висококваліфіковані кадри, науково-дослідні установи, а також інфраструктуру для впровадження інновацій. Значну роль відіграють також інвестиційний клімат і доступність фінансових ресурсів, що забезпечують можливість фінансування нових розробок і технологій.

Державна підтримка є ще одним критично важливим фактором, що включає створення сприятливої нормативно-правової бази, механізмів податкового стимулювання та надання субсидій і грантів для інноваційних підприємств. Крім того, важливим є розвиток ринкової інноваційної інфраструктури, яка забезпечує ефективну комунікацію між дослідниками, підприємцями та інвесторами, що сприяє комерціалізації наукових розробок.

До інших важливих факторів належить економічна стабільність держави, що впливає на довіру інвесторів і підприємців до інноваційного сектору, а також соціально-культурні умови, які сприяють формуванню інноваційної культури та підприємницької активності в суспільстві. Всі ці чинники взаємодіють між собою, створюючи сприятливе середовище для розвитку інноваційного підприємництва, яке відіграє ключову роль у

забезпеченні сталого економічного зростання і конкурентоспроможності національної економіки.

У статті І. Ю. Єпіфанової та Д. О. Гладкої [6, С. 153-157] представлено детальний аналіз методичних підходів до оцінювання інноваційного потенціалу підприємства, що є ключовим аспектом для забезпечення ефективного інноваційного розвитку. Розглядаються різні підходи та методи, які застосовуються для оцінки інноваційного потенціалу, включаючи інтегральні показники, методи економічної ефективності та багатофакторні моделі.

Зокрема, автори виділяють методи оцінки інноваційного потенціалу на основі комплексних індикаторів, що дозволяють отримати загальну оцінку рівня інноваційності підприємства. Вони забезпечують більш цілісне уявлення про інноваційний потенціал, охоплюючи такі компоненти, як кадровий, матеріально-технічний, фінансово-економічний, науковий, маркетинговий та інші потенціали підприємства [6, с. 154].

Крім того, стаття аналізує переваги та недоліки кожного з підходів. Наприклад, методи на основі інтегральних показників вважаються найбільш поширеними завдяки можливості об'єднання кількісних та якісних показників, хоча вони мають певний ступінь суб'єктивності при оцінці. Методи, що орієнтовані на економічну ефективність реалізації інноваційних проектів, дозволяють визначити стратегічні напрями розвитку, але не дають оцінки всього інноваційного потенціалу підприємства [6, с. 156].

Автори також пропонують удосконалення існуючих підходів шляхом застосування комплексного методу оцінювання, який поєднує різні характеристики окремих груп методів, що забезпечує більш точні та обґрунтовані результати [6, с. 157]. Комплексний підхід дозволяє враховувати всі основні компоненти інноваційного потенціалу підприємства, такі як інноваційні компетенції, здатності, ресурси та проекти, що дає можливість підприємству ідентифікувати поточний стан свого інноваційного потенціалу та визначити перспективи розвитку.

Оцінювання інноваційного підприємництва є важливим елементом управління інноваційною діяльністю, що дозволяє визначити ефективність впроваджуваних новацій і сприяти оптимізації процесів розвитку підприємства. Одним із найпоширеніших підходів оцінювання інноваційного підприємства є фінансовий аналіз, який передбачає оцінювання фінансових показників підприємства, таких як рентабельність, окупність інвестицій, показники ліквідності та інші фінансові коефіцієнти. Цей підхід дозволяє оцінити економічну ефективність інноваційної діяльності та її вплив на фінансовий стан підприємства.

Іншим важливим підходом є використання індикаторів інноваційної активності, які включають такі показники, як кількість впроваджених інновацій, обсяги інвестицій в інновації, кількість патентів і нових продуктів. Даний підхід дозволяє оцінити ступінь інноваційної активності підприємства та його конкурентоспроможність на ринку.

Застосовується також методика оцінювання інноваційного потенціалу, яка передбачає аналіз ресурсів і можливостей підприємства для здійснення інноваційної діяльності. Такий підхід охоплює оцінку науково-технічного потенціалу, кадрових ресурсів, технологічної бази, а також інфраструктури, що підтримує інновації. Крім того, важливу роль відіграє комплексний підхід, що поєднує кілька методик і підходів для більш детального та всебічного оцінювання інноваційного підприємництва. Такий підхід дозволяє врахувати як фінансові, так і нефінансові аспекти інноваційної діяльності, що сприяє прийняттю більш обґрунтованих управлінських рішень.

Розробка методичного інструментарію для оцінювання є важливим етапом в управлінні інноваційними процесами на підприємствах. Вона передбачає створення системи показників, методів та інструментів, що дозволяють об'єктивно оцінювати стан

інноваційного розвитку, виявляти слабкі місця та формулювати напрями для вдосконалення. Методичний інструментарій повинен забезпечувати комплексний підхід до оцінювання, враховуючи як кількісні, так і якісні аспекти інноваційної діяльності.

Основними складовими такого інструментарію є показники, що відображають інноваційний потенціал підприємства, зокрема його кадровий, матеріально-технічний, фінансовий та організаційний ресурси. Крім того, інструментарій повинен включати методи оцінювання економічної ефективності інновацій, такі як розрахунок рентабельності інвестицій в інноваційні проекти, аналіз фінансових результатів та їх вплив на конкурентоспроможність підприємства.

Особливу увагу слід приділяти розробці інтегральних показників, які дозволяють об'єднати окремі аспекти інноваційної діяльності в єдину оцінку. Важливими є також методи експертних оцінок, що допомагають у випадках, коли важко кількісно виміряти певні показники, наприклад, інноваційні компетенції працівників або рівень готовності до впровадження інновацій.

Застосування функції бажаності Харрінгтона дозволяє перевести суб'єктивні оцінки в кількісні показники, що підвищує точність результатів. Також варто враховувати методи функціонально-вартісного аналізу, які допомагають оптимізувати витрати на інноваційні проекти та забезпечити найбільш ефективне використання ресурсів.

Комплексність та системність підходу до розробки методичного інструментарію оцінювання забезпечує можливість об'єктивного аналізу інноваційної діяльності підприємства та формування обґрунтованих рекомендацій для подальшого розвитку.

Аналіз роботи В. В. Зянько та Д. Сіньїн [7, с. 2], присвяченої критеріям оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємств, показує, що для забезпечення об'єктивного аналізу ефективності інноваційного підприємництва використовується комплексний підхід. Автори підкреслюють важливість врахування не лише фінансово-економічних показників, але й екологічних, соціальних, маркетингових критеріїв, а також критеріїв безпеки та охорони праці.

Основним критерієм оцінювання інноваційної діяльності є фінансово-економічна ефективність, яка включає показники зростання продуктивності праці, підвищення ефективності використання ресурсів, збільшення прибутку від інноваційних проектів, а також зниження собівартості продукції. Крім цього, враховуються екологічні показники, що охоплюють зменшення шкідливого впливу на навколишнє середовище, та соціальна ефективність, яка відображає зростання рівня оплати праці і створення нових робочих місць [7, с. 2].

Також важливим є критерій гуманізації праці, який передбачає підвищення кваліфікації працівників, зниження соціальної напруженості в колективі та залучення працівників до управлінського процесу. Ефективність системи безпеки та охорони праці оцінюється за показниками відповідності робочих місць санітарно-гігієнічним вимогам та рівнем безпеки на підприємстві [7, с. 2].

Для об'єктивного оцінювання розвитку інноваційного підприємництва необхідно враховувати як економічні, так і соціальні, екологічні та організаційні аспекти, що дозволяє забезпечити всебічну оцінку ефективності впровадження інноваційних проектів.

Визначення критеріїв оцінювання є важливим етапом у процесі аналізу розвитку інноваційного підприємства. Ідентифікація ключових показників дозволяє здійснити об'єктивну оцінку ефективності інноваційних процесів та розробити стратегії для їх удосконалення. Під час визначення критеріїв необхідно враховувати багатофакторний характер інноваційної діяльності, що включає як економічні, так і соціальні, екологічні

та організаційні аспекти. В таб.1 наведено основні критерії оцінювання розвитку інноваційного підприємництва.

Таблиця 1

Критерії оцінювання розвитку інноваційного підприємництва

№	Критерій	Опис
1.	Фінансово-економічна ефективність	Включає показники продуктивності праці, рентабельності інвестицій, зростання прибутку, зниження собівартості продукції, ефективності використання ресурсів. Оцінює економічну результативність інноваційної діяльності.
2.	Соціальна ефективність	Оцінює вплив інновацій на соціальні аспекти підприємства: зростання рівня оплати праці, створення нових робочих місць, покращення умов праці, залучення працівників до управлінських процесів.
3.	Екологічна ефективність	Відображає зменшення шкідливих викидів та впливу виробничих процесів на навколишнє середовище, відповідність екологічним нормам та стандартам.
4.	Ефективність гуманізації праці	Включає показники підвищення кваліфікації працівників, ефективність витрат на навчання, покращення умов праці, зниження конфліктності та підвищення залученості працівників.
5.	Ефективність системи безпеки та охорони праці	Оцінює рівень безпеки на підприємстві, відповідність робочих місць санітарно-гігієнічним вимогам, підвищення рівня ергономічності виробничих процесів.
6.	Маркетингова ефективність	Вимірює приріст обсягів продажу інноваційних товарів або послуг, збільшення ринкової частки, ефективність рекламних кампаній.

Джерело: узагальнено автором

Ключову роль у формуванні об'єктивної картини інноваційної діяльності підприємства відіграють методи збору та аналізу даних для оцінювання розвитку інноваційного підприємництва, її ефективності та перспектив розвитку. Для цього використовується низка як кількісних, так і якісних методів, що забезпечують комплексний підхід до аналізу даних [8].

Одним із найпоширеніших методів збору даних є опитування, яке дає змогу отримати первинну інформацію від керівників підприємств, інноваційних менеджерів та інших зацікавлених осіб. Використання анкетування дозволяє зібрати стандартизовані дані про впровадження інновацій, оцінку їх ефективності та визначення основних факторів, що впливають на інноваційний розвиток. Інтерв'ю, як метод збору якісної інформації, дозволяє досліджувати детальні аспекти впровадження інновацій, таких як стратегічне планування, управління ризиками та досвід підприємства у реалізації інноваційних проектів.

Для оцінювання фінансово-економічної складової інноваційного підприємництва широко застосовується метод аналізу фінансової звітності. Даний метод дозволяє отримати кількісні дані про витрати на інновації, прибутки від інноваційних проектів, рентабельність та ефективність використання ресурсів. Дані аналізуються за допомогою фінансових коефіцієнтів, таких як рентабельність інвестицій, що дозволяє оцінити економічну результативність впроваджених інновацій.

Спостереження також є важливим методом збору даних, особливо в умовах впровадження нових технологій та процесів. Воно дозволяє дослідникам безпосередньо аналізувати поведінку працівників, оцінювати ефективність організаційних змін та вплив інновацій на продуктивність праці.

Для аналізу зібраних даних використовуються різноманітні кількісні методи, зокрема статистичний аналіз. Такий метод дозволяє визначити тренди, кореляції між

показниками інноваційної діяльності та факторами, що впливають на розвиток інновацій. Регресійний аналіз використовується для оцінки впливу окремих факторів на ефективність інноваційних проєктів.

Якісні методи аналізу, зокрема контент-аналіз, дозволяють досліджувати документи, звіти та інші текстові джерела з метою виявлення тенденцій у розвитку інноваційного підприємництва. Використання експертних оцінок є важливим для аналізу суб'єктивних аспектів інноваційної діяльності, таких як стратегічні цілі підприємства або рівень готовності до впровадження інновацій.

Комплексний підхід до збору та аналізу даних, що поєднує кількісні та якісні методи, забезпечує всебічну оцінку розвитку інноваційного підприємництва та дозволяє виявити основні тенденції, ризики і можливості для його подальшого зростання. Розробка комплексної методики оцінювання інноваційного підприємництва є важливим кроком для забезпечення об'єктивного та всебічного аналізу ефективності інноваційної діяльності підприємства. Метою розробки цієї методики є створення інструменту, який дозволить не лише оцінювати поточний стан інноваційного розвитку підприємства, але й виявляти ключові фактори впливу та розробляти рекомендації для його покращення. Основою пропонованої методики є комплексний підхід, що поєднує економічні, соціальні, екологічні та організаційні критерії. Кожен із критеріїв представлено через набір кількісних та якісних показників, що дозволяють здійснювати всебічну оцінку інноваційного розвитку. Важливою складовою є використання інтегральних показників, які дозволяють поєднувати результати окремих оцінок у єдину узагальнену оцінку інноваційного потенціалу підприємства. Запропонована модель включає п'ять основних етапів (див. рис.2).

Рис.2. Етапи комплексної методики оцінювання розвитку інноваційного підприємництва

Джерело: узагальнено автором

Для більш наочного представлення цієї методики, побудовано таблицю, яка описує ключові критерії, показники та методи їх оцінювання (див. табл. 2).

Таблиця 2

Оцінювання розвитку інноваційного підприємництва

№	Критерій	Показники	Методи оцінювання
1.	Фінансово-економічна ефективність	Рентабельність інвестицій, зростання прибутку, зниження собівартості, продуктивність праці	Фінансовий аналіз, регресійний аналіз
2.	Соціальна ефективність	Зростання рівня оплати праці, кількість створених робочих місць, покращення умов праці	Анкетування, експертні оцінки, контент-аналіз
3.	Екологічна ефективність	Зниження шкідливих викидів, відповідність екологічним стандартам	Спостереження, аналіз документів
4.	Організаційна ефективність	Ефективність управління, залученість працівників до інноваційних процесів, адаптація нових технологій	Спостереження, інтерв'ю з менеджерами, експертні оцінки
5.	Маркетингова ефективність	Приріст ринкової частки, ефективність рекламних кампаній, зростання обсягів продажу	Маркетинговий аналіз, фінансовий аналіз

Джерело: узагальнено автором за [7, с. 2]

Запропонована комплексна методика дозволяє не лише оцінити поточний стан інноваційного підприємства, але й визначити напрямки для його подальшого розвитку, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства. Для покращення розвитку інноваційного підприємства важливо застосовувати системний підхід, що включає удосконалення як внутрішніх процесів підприємства, так і зовнішніх умов його функціонування. Основні рекомендації для забезпечення ефективного розвитку інноваційного підприємства можна поділити на кілька ключових напрямків:

- оптимізація управлінських процесів та організаційної структури;
- підвищення інвестицій у дослідження та розробки;
- розвиток людського капіталу
- підтримка державної політики та сприяння розвитку інноваційної інфраструктури;
- удосконалення маркетингової стратегії;
- управління ризиками інноваційних проектів.

Для ефективного впровадження інновацій підприємству слід розробити гнучку організаційну структуру, що дозволить швидко адаптуватися до змін у ринкових умовах. Необхідно стимулювати розвиток внутрішньої культури інновацій, заохочуючи співробітників до генерування нових ідей та активної участі у впровадженні інноваційних рішень.

Інноваційне підприємство нерозривно пов'язане з інвестиціями у дослідження та розробки. Рекомендовано збільшити фінансування наукових досліджень, спрямованих на створення нових продуктів і технологій, а також розробку нових бізнес-моделей. Особливу увагу слід приділити формуванню партнерських відносин із науковими установами та університетами для спільного здійснення інноваційних проектів.

Підвищення кваліфікації працівників є ключовим фактором для успішної реалізації інноваційних проектів. Рекомендується організувати регулярне навчання та

підвищення кваліфікації співробітників у сферах нових технологій, управління інноваціями, а також розвитку підприємницьких навичок. Залучення висококваліфікованих кадрів до роботи над інноваційними проектами сприятиме підвищенню загального рівня інноваційного потенціалу підприємства.

Важливою умовою розвитку інноваційного підприємництва є створення сприятливих умов на державному рівні. Рекомендується активізувати заходи щодо розробки податкових пільг для інноваційних підприємств, надавати державні гранти на розвиток інноваційних проектів, а також формувати розвинуту інноваційну інфраструктуру, включаючи технопарки, бізнес-інкубатори та центри трансферу технологій.

Ефективна маркетингова стратегія є важливим елементом для просування інноваційної продукції на ринок. Рекомендується активно використовувати цифрові маркетингові інструменти, зокрема аналітику великих даних, соціальні мережі та платформну комунікацію для більш точного визначення потреб споживачів і збільшення ринкової частки. Також варто розробляти стратегії просування інноваційних продуктів на міжнародних ринках.

Інноваційні проекти завжди супроводжуються високим рівнем ризику. Для їх успішної реалізації підприємствам необхідно запроваджувати системи управління ризиками, що передбачають ідентифікацію можливих загроз, їх оцінку та розробку механізмів мінімізації негативних наслідків. Це включає не лише фінансові ризики, а й ризики пов'язані з технологічними збоями, відмовами на ринку або змінами регуляторного середовища.

Успішний розвиток інноваційного підприємництва потребує комплексного підходу, що поєднує удосконалення внутрішніх процесів підприємства, активізацію інвестиційної діяльності, розвиток людського капіталу та підтримку на рівні державної політики. Реалізація цих рекомендацій дозволить підприємствам підвищити їхню конкурентоспроможність та сприяти сталому економічному зростанню.

Висновки

У статті було розглянуто теоретичні та практичні аспекти розробки методичного інструментарію для оцінювання розвитку інноваційного підприємництва. На основі аналізу існуючих підходів було запропоновано комплексну методику, що включає кількісні та якісні критерії, такі як фінансово-економічна, соціальна, екологічна та організаційна ефективність. Основою запропонованого підходу є інтеграція окремих показників у загальний індикатор інноваційного потенціалу підприємства, що дозволяє здійснити всебічну оцінку стану інноваційної діяльності.

Впровадження такого інструментарію дозволить підприємствам не лише об'єктивно оцінювати поточний рівень інноваційного розвитку, але й виявляти слабкі місця та визначати перспективні напрямки для вдосконалення. Комплексність підходу забезпечує гармонійне врахування економічних, соціальних та екологічних факторів, що сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень і підвищенню конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Отже, розроблений методичний інструментарій є ефективним інструментом для аналізу та прогнозування інноваційного розвитку підприємства. Його використання сприятиме вдосконаленню процесів управління інноваціями та підвищенню їхньої результативності, що є важливим чинником для забезпечення сталого економічного зростання в умовах сучасної економіки.

Список використаних джерел

1. Гавриш О. М., Пильнова В. П., Пісковець О. В. Інноваційне підприємництво: сутність, значення та проблеми в сучасних умовах функціонування // Економіка та держава. 2020. № 12. С. 109-113. DOI: [10.32702/2306-6806.2020.12.109](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.12.109).
2. Про інноваційну діяльність | від 04.07.2002 № 40-IV // Верховна Рада України: [Веб-сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
3. Шевченко О. Є., Лаврик Г. І., Дмитриченко-кулеба Г. М. Інноваційне підприємство та підприємствоз інноваціями: порівняльний аналіз // Вісник Національного транспортного університету. 2015. № 31. С. 205-214. DOI: [10.33744/2308-6645-2020-2-47-205-214](https://doi.org/10.33744/2308-6645-2020-2-47-205-214).
4. Сідельнікова В. К. Особливості розвитку інноваційного підприємництва в умовах нестабільності / В. К. Сідельнікова // Слобожанські наукові читання: соціально-економічні та гуманітарно правові виміри : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Харків, 15–16 листоп. 2022 р. Харків : НТУ «ХПІ», 2022. С. 119-121. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/9261>.
5. Гордієнко М. Я. Фактори впливу на інноваційний розвиток підприємства / М. Я. Гордієнко // Управління розвитком. 2012. №2. С. 20-22. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/123456789/377>.
6. Єпіфанова І. Ю., Гладка Д. О. Методичні підходи до оцінювання інноваційного потенціалу підприємства // Innovation and Sustainability. 2022. № 3. С. 152-158. DOI: [10.31649/ins.2022.3.152.158](https://doi.org/10.31649/ins.2022.3.152.158).
7. Зянько В. В., Сіньїн Д. Критерії оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємств // Матеріали XLVIII Науково-технічної конференції факультету менеджменту та інформаційної безпеки / ВНТУ. Вінниця, 2019. С. 1-3. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2019/paper/view/6522>.
8. Методи // Маркетингова агенція MGN: [Веб-сайт]. URL: <https://mgn.com.ua/uk/marketingovoe-agentstvo-mgn/metody/>